

Bruselj, 9. december 2024
(OR. en)

16694/24

AGRI 875
AGRILEG 455
AGRIFIN 144
AGRISTR 97
AGRIORG 180

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Datum:	9. december 2024
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o skupni kmetijski politiki, osredotočeni na kmete, po letu 2027

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o skupni kmetijski politiki, osredotočeni na kmete, po letu 2027, ki jih je Svet odobril na 4066. zasedanju 9. in 10. decembra 2024.

**Sklepi Sveta
o skupni kmetijski politiki, osredotočeni na kmete, po letu 2027**

**Za prihodnost kmetijstva EU, ki bo konkurenčno, odporno na krize, trajnostno, kmetom
prijazno in temelječe na znanju**

SVET EVROPSKE UNIJE –

1. UPOŠTEVAJOČ pravno zavezujoče cilje skupne kmetijske politike (SKP), opredeljene v členu 39 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), na podlagi katerega bo SKP po letu 2027 povečala kmetijsko produktivnost, da bi kmetijski skupnosti zagotovila primerno življenjsko raven, stabilizirala trge ter zagotovila redno preskrbo in primerne cene za potrošnike;
2. PRIZNAVAJOČ horizontalne cilje iz Pogodbe o Evropski uniji in PDEU, ki veljajo za vse politike in s tem tudi za SKP, vključno s členom 11 PDEU;
3. UPOŠTEVAJOČ dejstvo, da bo Komisija naslednje leto objavila predloge v zvezi z naslednjim večletnim finančnim okvirom in da so ti predlogi zelo pomembni za kmetijsko politiko in politiko razvoja podeželja. Ti sklepi ne posegajo v izid pogajanj v zvezi z njimi;
4. OPOZARJAJOČ na sklepe Evropskega sveta, sprejete 31. maja 2022, v katerih je poudarjen pomen SKP za prispevek EU k prehranski varnosti, in sklepe Evropskega sveta, sprejete 22. marca 2024, v katerih je poudarjena bistvena vloga SKP v zvezi z odpornim in trajnostnim kmetijskim sektorjem za prehransko varnost, strateško avtonomijo Unije in vrednostjo dinamičnih podeželskih skupnosti. V sklepih je tudi poudarjeno, da kmetje potrebujejo stabilen in predvidljiv okvir, ki jim bo med drugim pomagal pri obvladovanju okoljskih in podnebnih izzivov;

5. OPOZARJAJOČ na dejstvo, da je sprejetje novih zahtev sedanje SKP v kmetijski družbi vzbudilo resno zaskrbljenost in da sta se sozakonodajalca odzvala s spremembo nekaterih osnovnih zahtev SKP;
6. SKLICUJOČ SE na sklepe Sveta o dolgoročni viziji za podeželska območja EU, ki so bili odobreni 20. novembra 2023 med španskim predsedovanjem;
7. SKLICUJOČ SE na sklepe predsedstva o prihodnosti kmetijstva v EU, ki jih je podprlo 26 držav članic in so bili sprejeti 24. junija 2024 med belgijskim predsedovanjem;
8. OPOZARJAJOČ na strateško agendo, sprejeto 27. junija 2024, v kateri so določene politične prednostne naloge EU za obdobje 2024–2029, vključno s tem, da bo Evropska unija spodbujala konkurenčen, trajnosten in odporen kmetijski sektor, ki bo še naprej zagotavljal prehransko varnost in dinamične podeželske skupnosti. Poudarja tudi, da je treba okrepiti položaj kmetov v verigi preskrbe s hrano in hkrati še naprej varovati naravo in obrniti trend degradacije ekosistemov ter krepiti odpornost v zvezi z vodo po vsej Uniji;
9. UPOŠTEVAJOČ politične smernice za naslednjo Evropsko komisijo (2024–2029), objavljene 18. julija 2024, v katerih je poudarjen pomen vzpostavitve konkurenčnega, trajnostnega in odpornega kmetijskega in prehranskega sistema, poudarjeno, da je bistvenega pomena pravičen in zadosten dohodek kmetov, in izpostavljeno, da je treba nagraditi kmete, ki delajo z naravo, ohranjajo našo biotsko raznovrstnost in naravne ekosisteme ter prispevajo k razogljičenju našega gospodarstva na poti do ničelne stopnje neto emisij do leta 2050, omenjena pa sta tudi poziv k zaščiti prehranske suverenosti Evrope in potreba po novi evropski strategiji za odpornost v zvezi z vodo, da se zagotovi ustrezno upravljanje virov;
10. UPOŠTEVAJOČ rezultate drugih pobud o prihodnji SKP, kot sta mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora „Skupna kmetijska politika (SKP) po letu 2027“ in poročilo o strateškem dialogu o prihodnosti kmetijstva v EU –

Prihodnja SKP, osredotočena na kmete, ki nagrajuje prizadevanja kmetov

11. IZPOSTAVLJA, da kmetijski sektor EU, ki ga podpira SKP, vsem državljanom EU zagotavlja kakovostno in cenovno dostopno hrano in osnovne javne dobrine kot temelj evropskega gospodarstva in družbe ter ima strateško vlogo pri ohranjanju uspešnih in raznolikih podeželskih območij in kmetijskih dejavnosti po vsej Uniji ter ohranjanju prehranske varnosti, evropskega načina življenja, kulturnih tradicij in ekosistemov;
12. POUDARJA pomen partnerstva s kmeti, ki temelji na zaupanju, in potrebo po tem, da se interesi kmetov postavijo v središče SKP, da bi uspešno uresničili okrepljene cilje politike; OPOZARJA, da bi morala SKP ostati instrument skupne politike strateškega pomena, zlasti glede na njen nenadomestljiv prispevek k prehranski varnosti in varnosti hrane v Evropi in po svetu; POUDARJA, da je treba zagotoviti skladnost in sinergije med različnimi področji politike ter ustrezno oceno učinkov na kmetijstvo in podeželska območja;
13. brez poseganja v naslednji večletni finančni okvir UGOTAVLJA, da so za učinkovito odzivanje SKP na njene številne cilje potrebni namenski in ustrezni viri in instrumenti ter da je pravična porazdelitev podpore SKP, zlasti neposrednih plačil, med države članice občutljivo vprašanje, za katerega bi bilo treba poiskati primerno rešitev;
14. UGOTAVLJA, da je SKP primerna za razdeljevanje sredstev za kmetijstvo na podlagi politike, zato POZIVA k ohranitvi ločene in neodvisne SKP, ki bo vsebovala dva bolj usklajena stebra;
15. POZIVA k močnim ukrepom v okviru prvega stebra, v katerem neposredna plačila, vezana dohodkovna podpora in sektorske intervencije podpirajo stabilnost dohodkov kmetov in spodbujajo njihov prispevek k zelenemu prehodu, tržni ukrepi pa v času krize delujejo kot varnostna mreža;

16. POUDARJA, da je treba nadaljevati z močnimi ukrepi v okviru drugega stebra, namenjenega razvoju podeželja, in sicer s podpiranjem sposobnosti preživetja podeželskih območij z instrumenti, ki zajemajo kmetijske in nekmetijske dejavnosti, ter uporabo finančnih instrumentov, tudi zato, da bi prispevali k zelenemu prehodu.

Krepitev konkurenčnosti in izboljšanje položaja kmetov v prehranski verigi

17. POUDARJA, da je treba poleg ohranjanja tržne usmerjenosti SKP tudi izboljšati delovanje verige preskrbe s hrano, porazdelitev dodane vrednosti in plačilo kmetom, in sicer z boljšo preglednostjo, boljšim sklepanjem pogodb, organizacijo in sodelovanjem v kmetijskem sektorju, spodbujanjem dogovorov o trajnostnosti, kratkimi vrednostnimi verigami in preprečevanjem nepoštenih trgovinskih praks;
18. OPOZARJA, da je treba kmetom zagotoviti stabilne dohodke, zato je potreben osnovni znesek dohodkovne podpore, da bi ohranili ekonomsko vzdržne in konkurenčne kmetijske dejavnosti ter proizvodnjo hrane v vseh regijah EU;
19. IZPOSTAVLJA pomen družinskih kmetij, vključno z malimi, kot bistvenih prednosti evropskega kmetijskega modela, in POZIVA k uvedbi namenskih in enostavnih ukrepov za pomoč njihovim kmetijskim dejavnostim, pri čemer je treba upoštevati regionalne in lokalne posebnosti;
20. PREPOZNAVA negativen trend staranja populacije kmetov ter pomen zadostne generacijske pomladitve in večje udeležbe žensk, ki sta potrebni za zagotovitev kontinuitete kmetijske proizvodnje in sposobnosti preživetja podeželskih območij, zato POZIVA k nadaljnji krepitvi podpore za mlade kmete, pomoči pri začetku ali nadaljevanju kmetijskih dejavnosti, olajšanju dostopa do finančnih virov in kmetijskih zemljišč ter spodbujanju prenosa kmetij, da bi kmetijstvo postalo privlačnejše za mlajšo generacijo in nove udeležence;
21. IZPOSTAVLJA, da je treba podpirati naložbe, da bi spodbujali konkurenčnost in trajnostnost v celotni prehranski verigi ter okrepili podeželsko infrastrukturo; POUDARJA, da je treba izboljšati dostop do financiranja in dodatno olajšati uporabo finančnih instrumentov;

22. POUDARJA, da so potrebna večja prizadevanja za kmetovanje na območjih z naravnimi omejitvami, za ekološko, socialno in gospodarsko ravnovesje teh območij pa je izrecno potrebno ohranjanje kmetijske dejavnosti in človekove prisotnosti. Zato lahko kmetje dobijo nadomestilo za svoja prizadevanja, dodatne stroške in izpad dohodka na teh območjih;
23. PRIZNAVA posebne kmetijske značilnosti in potrebe otokov in otoških držav, območij z visoko gostoto prebivalstva, gorskih območij, oddaljenih regij in severnih regij ter, v skladu s členom 349 PDEU, najbolj oddaljenih regij EU, ki jih je treba posebej obravnavati.

Kmetom prijazen model izvajanja

24. PRIZNAVA, da model izvajanja skladov SKP, ki temelji na uspešnosti, državam članicam zagotavlja prožnost, zato bi ga bilo treba ohraniti, vendar POUDARJA, da obstoječa pravila in postopki povzročajo nepotrebno upravno breme in zahteve za kmete in nacionalne uprave, zato SE ZAVZEMA ZA bolj strateška, bistveno manj zapletena, usklajena in lažje izvedljiva pravila za strateške načrte SKP, ki bodo prijaznejša do kmetov, hkrati pa zagotavljala stabilnost; POUDARJA, da je treba dodatno izboljšati strukturo SKP, ki temelji na rezultatih;
25. POZIVA k poenostavitvi in pospežitvi postopka odobritve in spreminjanja strateških načrtov SKP, s poudarkom na njihovi strateški naravi z manj podrobnostmi, da se omogoči hitro sprejemanje in odzivanje na posebne potrebe in spreminjajoče se okoliščine;
26. IZPOSTAVLJA, da bi moral biti cilj nadaljnjega razvoja in uporabe digitalnih tehnologij zmanjšanje upravne obremenitve za kmete in uprave, in sicer z večjo pomočjo pri spremljanju in kontrolah, olajševanjem obveznosti kmetov glede poročanja in dokumentiranja ter poenostavitvijo zahtev glede ocenjevanja kakovosti;

27. POUDARJA, da bi moral biti sistem spremljanja in vrednotenja učinkovitejši, preglednejši in enostavnejši, kar zadeva sklop kazalnikov, potrebne podrobnosti sistema kontrol in sankcij ter vrednotenje strateških načrtov SKP, in ne bi smel povzročati večjega pritiska pri pregledih na kraju samem; MENI, da bi bilo treba ponovno preučiti sistem zneskov na enoto, zlasti za ukrepe, ki niso del sistema IAKS.

Nadaljnje spodbujanje kmetov k zelenemu prehodu za bolj trajnosten kmetijski sektor

28. IZPOSTAVLJA ključno in dejavno vlogo kmetijstva in kmetov pri zelenem prehodu ter POUDARJA, da je na področju kmetijstva SKP prispevala največji delež k podnebnim in okoljskim ciljem EU;
29. UGOTAVLJA, da je zeleni prehod mogoče doseči le v partnerstvu s kmeti, zato POUDARJA, da jih je treba ustrezno spodbujati in vzbuditi njihovo zanimanje za uporabo ekološko odgovornih kmetijskih proizvodnih praks, in sicer z nadomestili, višjimi od stroškov in izpada dohodka zaradi njihovih ekosistemskih storitev;
30. PRIZNAVA, da sta pravilno delovanje in ohranjanje ekosistemov bistvena za zagotavljanje prehranske varnosti, zato je nujno, da SKP še naprej prispeva k prehodu kmetijskega sektorja na bolj trajnostne prakse, ki prispevajo k doseganju ciljev EU na področju podnebja, biotske raznovrstnosti, okolja, ekološkega kmetovanja, dobrobiti živali in drugih trajnostnih ciljev, ter OPOZARJA, da je treba zagotoviti pravo ravnovesje med gospodarsko, socialno in okoljsko trajnostnostjo, da bo prispevek k ekosistemskim storitvam privlačen;
31. OPOZARJA, da emisije iz kmetijstva nastajajo tudi v naravnih procesih, zato ima kmetijski sektor naravne omejitve pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov; POUDARJA, da lahko rešitve, ki temeljijo na raziskavah in inovacijah, prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov iz kmetijstva;

32. OPOZARJA, da je izpolnjevanje določenih standardov pogojenosti za nekatere kmete težavno, zato POUDARJA, da je treba pravila prilagoditi tako, da bodo bolj izvedljiva in jih bodo kmetje lažje izpolnjevali;
33. OPOZARJA, da so bile sheme za podnebje in okolje uvedene za povečanje prispevka sektorja k podnebnim in okoljskim ciljem ter ciljem na področju dobrobiti živali, ter POZIVA h krepitevi vloge teh ukrepov kot glavnega orodja za zeleni prehod v okviru prvega stebra; POUDARJA, da bi bilo treba – če želimo v celoti izkoristiti njihov potencial – preučiti možnosti za racionalizacijo in poenostavitev zahtev, da bi olajšali praktično izvajanje, hkrati pa državam članicam omogočili potrebno prožnost pri obravnavanju njihovih posebnosti;
34. PRIZNAVA, da so prostovoljni kmetijsko-okoljsko-podnebni ukrepi iz drugega stebra s pristopom na podlagi spodbud ključni instrument za varstvo okolja in spodbujanje trajnostnih kmetijskih praks, zato bi jih bilo treba še naprej razvijati;
35. MENI, da je treba kmete spodbujati in podpirati pri uporabi inovativnih in pametnih tehnologij ter agroekoloških praks in praks na področju sekvenciranja ogljika v kmetijske površine, ki lahko dodatno prispevajo k doseganju podnebnih in okoljskih ciljev ter olajšajo zeleni prehod.

Obvladovanje tveganj in kriz za kmetijstvo EU, ki bo odporno na krize

36. OPOZARJA, da je vse več naravnih kriz in kriz, povezanih s trgov, kot so izredni vremenski dogodki, pogostejše in intenzivnejše bolezni živali in škodljivi organizmi rastlin, visoki vhodni stroški in motnje, ki so posledica pretresov na zunanjih trgih, povzročilo velike izgube in škodo ter znatno poslabšalo konkurenčnost in odpornost sektorja;
37. POUDARJA, da je treba izboljšati ozaveščenost in prilagajanje podnebnim spremembam ter še naprej spodbujati ukrepe za preprečevanje tveganj in pripravljenost kmetov na podnebne spremembe, pa tudi sprejeti ustrezna orodja in strategije za obvladovanje tveganj, ne da bi pri tem ovirali tržne rešitve; POUDARJA, da bi bilo treba nadalje razvijati načine za obvladovanje tveganj, da bi povečali odpornost sektorja in zajeli širok nabor prožnih ukrepov za zavarovanja in vzajemne sklade, ki so privlačni za upravičence;

38. PRIZNAVA, da je voda ključen vir za kmetijsko proizvodnjo, in POUDARJA pomen krepitve odpornosti vodnih teles ter razpoložljivosti vode in gospodarjenja z vodo v EU; SPODBUJA Komisijo, naj pri sedanjih in prihodnjih pobudah, povezanih z vodo, upošteva posebnosti kmetijstva;
39. POUDARJA, da je treba obstoječi okvir politike za krizne razmere izboljšati s prožnejšimi pravili, ki bodo državam članicam in Evropski komisiji omogočila reaktiven, hiter, učinkovit, pregleden in nediskriminatoren odziv na krizne razmere, da bi ublažili škodljive učinke na kmetijski sektor;
40. POZIVA, naj se državam članicam zagotovi večja prožnost pri uporabi instrumentov SKP za odzivanje na regionalne ali nacionalne krizne razmere;
41. MENI, da uredba o SUT zagotavlja ustrezen nabor pravnih instrumentov za podporo kmetom, ki so jih prizadele različne vrste kriznih razmer, vendar POUDARJA, da so potrebni hitrejši in enostavnejši postopki za zagotavljanje izredne podpore kmetom.

Na raziskavah in inovacijah ter znanju temelječe kmetijstvo za zeleni prehod

42. POUDARJA, da so raziskave in inovacije ključno gonilo trajnostne in konkurenčne agroživilske proizvodnje in predelave ter imajo bistveno vlogo pri zagotavljanju trajnostne, varne, zdrave, hranljive in cenovno dostopne hrane;
43. PRIZNAVA pomembno vlogo in učinkovitost sistemov znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS) pri spodbujanju na znanju temelječega kmetijstva ter znaten napredek mreže SKP EU pri krepitvi sistema znanja za okolje in podnebje;
44. POUDARJA vlogo krožnega gospodarstva in biogospodarstva za pomoč pri učinkoviti uporabi bioloških virov, inovativnih metod in sonaravnih praks v podporo zelenemu prehodu kmetijskega in gozdarskega sektorja ter PRIZNAVA pomen SKP v zvezi s tem; POUDARJA, da bi morala nova SKP še naprej spodbujati, diverzificirati in vključevati vlogo biomase kot primarnega vira obnovljivega ogljika;

45. SE ZAVEDA finančnih težav pri vlaganju v inovacije in UGOTAVLJA, da pomanjkljiv dostop do znanja ovira uvajanje različnih trajnostnih tehnologij; POUDARJA, da so potrebne uporabne raziskave, tehnične rešitve in inovacije, pri katerih je upoštevana raznolikost sektorja, da bi ustvarili učinke ter v inovacijski proces bolje vključili kmete, gozdarje in druge deležnike na podeželju;

46. POZIVA novo Komisijo, naj te sklepe upošteva pri pripravi vizije za kmetijstvo in prehrano v prvih 100 dneh svojega mandata;
47. POZIVA novo Komisijo, naj te sklepe upošteva pri pripravi zakonodajnih predlogov o skupni kmetijski politiki po letu 2027, in POUDARJA, da jih je treba pravočasno sprejeti, da bi zagotovili dovolj časa za postopek soodločanja; OPOZARJA, da sta sozakonodajalca politično odgovorna za odločitve glede politike, ki so vključene v zakonodajne ukrepe SKP.
-